2022_16_897_912

നിരാകരണപത്രം

(Disclaimer)

പ്രാദേശികഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിൻറെ സഹായത്തോടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിൻറെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾകടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാരകക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻവേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവ്വഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിൻറെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

2022_16_897_912

മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റി, ബർവാല, ജില്ല

ഹിസാർ, ഹരിയാന അതിന്റെ സെക്രട്ടറി/പ്രസിഡന്റ് മുഖാന്തരം

v.

ജയ് നാരായൻ ആൻഡ് കമ്പനിയും മറ്റൊരാളും

(2022 ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 2222)

മാർച്ച് 29, 2022

[ജസ്റ്റിസ് ഹേമന്ദ് ഗുപ്ത, ജസ്റ്റിസ് വി. രാമസുബ്രമണ്യൻ]

ഹരിയാന മുനിസിപ്പൽ പൊതുഭൂമി (നിയന്ത്രണ) നിയമം, 1974 വകുപ്പ് 10 (2) (ii) 2- ഉപയോഗിച്ച് വായിക്കുന്ന വകുപ്പ് 5- ഹരിയാന മുനിസിപ്പാലിറ്റീസ് മാനേജ്മെന്റ് ഓഫ് മുനിസിപ്പൽ പ്രോപ്പർട്ടീസ് ആൻഡ് സ്റ്റേറ്റ് പ്രോപ്പർട്ടീസ് റൂൾസ്, 1976- ചട്ടം 2 (3) 2 (4)-ലേല വിൽപ്പന-വകുപ്പുതലത്തിനുള്ളിലെ ആശയവിനിമയം - കൂടാതെ/അല്ലെങ്കിൽ ഫയലിലെ കുറിപ്പുകൾ - പ്രസക്തി-ലേലത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ താൻ ഒരു യഥാർത്ഥ ക്രേതാവാണെന്നും വ്യവഹാരത്തിലെ ഭൂമിയുടെ ഉടമയെന്ന നിലയിൽ കൈവശമുണ്ടെന്നും പറഞ്ഞ് ഒരു തീറാധാരം നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള നിർബന്ധിത ഉത്തരവിനായി എതിർകക്ഷി കേസ് ഫയൽ ചെയ്തു.- ക്ഷമതയുള്ള അതോറിറ്റിയുടെ ശരിയായ അനുമതിയില്ലാതെ വിൽപ്പന കരാർ നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയില്ലെന്ന മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റിയുടെ കേസ്- സംസ്ഥാന സർക്കാർ- വിചാരണക്കോടതി എതിർകക്ഷിക്ക് അനുകൂലമായി വിധിച്ചു-ഒന്നും രണ്ടും അപ്പീലുകളിൽ ഈ ഉത്തരവ് ശരിവച്ചു-ഈ കോടതിയിൽ സമർപ്പിച്ച അപ്പീലിൽ, എതിർകക്ഷി ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലേലക്കാരനായിരുന്ന ലേലം സംസ്ഥാന സർക്കാർ അംഗീകരിച്ചില്ലെന്നും, അത്തരം ലേലം സ്ഥിരീകരിക്കുന്നതുവരെ, അത് എതിർകക്ഷിക്ക് തുല്യവും നിയമപരവുമായ അവകാശം നൽകില്ലെന്നും, വിൽപ്പന സ്ഥിരീകരിക്കുകയും ലേലം അംഗീകരിക്കുന്ന കത്ത് പുറപ്പെടുവിക്കുകയും ചെയ്തതിനുശേഷം മാത്രമേ അത് നടക്കുകയുള്ളൂ എന്നുമാണ് മുനിസിപ്പൽ കൌൺസിലിന്റെ കേസ് -ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ സ്ഥിരീകരിക്കുന്നതുവരെ ലേലത്തിലൂടെയുള്ള ഒരു വിൽപ്പനയും സാധുവായിരിക്കില്ലെന്ന് ചട്ടം 2 (3) ലെ ഉപ ചട്ടം (ii) പരിഗണിക്കുന്നു- വില്പന സ്ഥിരീകരിച്ചു എന്ന എതിർകക്ഷി പരാമർശിച്ച ആശയവിനിമയം ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിലേക്കോ എതിർകക്ഷിക്കോ അറിയിച്ച

2022_16_897_912

ആശയവിനിമയമല്ല– ഇത് ഒരു വഞ്ചനാപരമായ ഇടപാടിലെ ആശയവിനിമയമാണ്, ഇതിന്റെ പകർപ്പ് എതിർകക്ഷിക്ക് നൽകിയിട്ടില്ല – വഞ്ചനാപരമായ ഇടപാടിലെ ആശയവിനിമയവും കൂടാതെ/അല്ലെങ്കിൽ ഫയലിലെ കുറിപ്പുകളും സംസ്ഥാനത്തിന്റെ തീരുമാനങ്ങളല്ല – അതിനാൽ, ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ അംഗീകാരം തേടുന്ന കത്ത് അദ്ദേഹം നൽകിയ അംഗീകാരമല്ല, അത് അന്യായക്കാരന് കോടതിയിൽ നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയും. പൊതു ലേലത്തിൽ പങ്കെടുത്തതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രം അത്തരമൊരു ഉത്തരവ് ആവശ്യപ്പെടാൻ എതിർകക്ഷിക്ക് നിക്ഷിപ്ത അവകാശമില്ലാത്തതിനാൽ കേസ് നിലനിൽക്കില്ല; കൂടാതെ ലേലത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ എതിർകക്ഷിക്ക് എന്തെങ്കിലും അവകാശമുണ്ടെങ്കിൽ പോലും, കരാർ നടപ്പാക്കുന്നതിന് അയാൾക്ക് ഏറ്റവും മികച്ച രീതിയിൽ കേസ് ഫയൽ ചെയ്യാൻ കഴിയും –കാലഹരണ പരിധിക്കപ്പുറം മാത്രമല്ല, നിയമത്തിനും ചട്ടങ്ങൾക്കും വിരുദ്ധമായി നിർബന്ധിത നിരോധനത്തിന് എതിർകക്ഷിക്ക് ഉത്തരവ് നൽകി – കീഴ്ക്കോടതികൾ പാസാക്കിയ വിധിന്യായവും ഉത്തരവും റദ്ദാക്കുന്നു– എതിർകക്ഷി കൈവശം വെച്ചിരിക്കുന്നത് നിയമവിരുദ്ധവും നിയമത്തിന്റെ അധികാരമില്ലാത്ത രീതിയിലുമാണ്– മുനിസിപ്പാലിറ്റി ഉടൻ അതിന്റെ കൈവശമെടുക്കും– ലേല തീയതി മുതൽ 20 വർഷത്തിലേറെയായി ഭൂമി നിയമവിരുദ്ധമായി കൈവശപ്പെടുത്തിയതിന്റെ നാശനഷ്ടങ്ങൾക്കായി ലേല തുക കണ്ടുകെട്ടപ്പെടും.

അപ്പീൽ അനുവദിച്ച് കോടതി

വിധിച്ചു : 1.1 ഹരിയാന മുനിസിപ്പാലിറ്റീസ് മാനേജ്മെന്റ് ഓഫ് മുനിസിപ്പൽ പ്രോപ്പർട്ടീസ് ആൻഡ് സ്റ്റേറ്റ് പ്രോപ്പർട്ടീസ് റൂൾസ്, 1976, ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ പൂർത്തിയാക്കേണ്ട രണ്ട് നിയമങ്ങൾ പരിഗണിക്കുന്നു, അതിലൊന്ന് 25.10.1995 ന് അനുവദിച്ച വിൽപ്പന നടത്തുന്നതിനുള്ള അംഗീകാരമാണ്. അതിനാൽ, 1976 ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 2 (3) ലെ ഖണ്ഡം (i) ന്റെ പാലനം ഉണ്ട്. ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ സ്ഥിരീകരിക്കുന്നതുവരെ ലേലത്തിലൂടെ ഒരു വിൽപ്പനയും സാധുതയുള്ളതല്ലെന്ന് വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന 1976 ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ 2 (3) ലെ ഉപ ചട്ടം (ii) ആണ് മറ്റൊരു പ്രധാന വ്യവസ്ഥ. പരാതിക്കാരൻ 10.1.2007 (എക്സ് പി–34) തീയതിയിലുള്ള ആശയവിനിമയം ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിലേക്കോ അന്യായക്കാരനിലേക്കോ വിൽപ്പന സ്ഥിരീകരിക്കപ്പെട്ടതായി അറിയിക്കുന്ന ആശയവിനിമയമല്ല. വാസ്തവത്തിൽ ഈ ആശയവിനിമയം അന്യായക്കാരന് അതിന്റെ പകർപ്പ് നൽകാത്ത ഒരു വഞ്ചനാപരമായ ആശയവിനിമയമാണ്. അതിനാൽ, 10.1.2007 (Ex.P/34) തീയതിയിലെ ആശയവിനിമയത്തിൽ അന്യായക്കാരനെ ആശ്രയിക്കുന്നത് അദ്ദേഹം ഉന്നയിച്ച വാദത്തിന് സഹായകമല്ല, കാരണം ഇത് ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണറിൽ നിന്ന്

2022_16_897_912

ഡയറക്ടർ, അർബൻ ലോക്കൽ ബോഡി ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിലേക്കുള്ള അനുമതി ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടുള്ള വകുപ്പുതലത്തിനുള്ളിലെ ആശയവിനിമയമാണ്, എന്നാൽ അത്തരത്തിൽ യാതൊരു അനുമതിയും ഇല്ലാത്തതിനാൽ യാതൊരു അവകാശവും ഉണ്ടാകില്ല.[ഖണ്ഡിക 10][903–സി–എഫ്]

1.2 ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ സംസ്ഥാന സർക്കാരിൻറെ അംഗീകാരം തേടുന്ന കത്ത് അദ്ദേഹം അനുവദിച്ച അനുമതിയില്ല, അത് കോടതിയിൽ അന്യായക്കാരന് നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയും. [ഖണ്ഡിക 17][908–സി–ഡി]

1.3 പൊതു ലേലത്തിലെ പങ്കാളിത്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രം അത്തരമൊരു ഉത്തരവ് ആവശ്യപ്പെടാൻ അന്യായക്കാരന് നിക്ഷിപ്ത അവകാശമില്ലാത്തതിനാൽ കേസ് നിലനിൽക്കില്ലായിരുന്നു. രണ്ടാമതായി, ലേലത്തിൻറെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അന്യായക്കാരന് എന്തെങ്കിലും അവകാശമുണ്ടെങ്കിൽപ്പോലും, കരാർ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് അയാൾക്ക് കേസ് ഫയൽ ചെയ്യാൻ കഴിയും.[ഖണ്ഡിക 18][908–D–E]

1.4 കാലഹരണ പരിധിക്കപ്പുറം മാത്രമല്ല, നിയമത്തിനും അതിന് കീഴിൽ രൂപീകരിച്ച നിയമങ്ങൾക്കും വിരുദ്ധമായി നിർബന്ധിത നിരോധന ഉത്തരവ് വാദിക്ക് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. കീഴ്ക്കോടതികൾ പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായവും ഉത്തരവും തള്ളിക്കളയുന്നു. അന്യായക്കാരന്റെ കൈവശം നിയമവിരുദ്ധവും നിയമപരമായ അധികാരമില്ലാത്തതുമാണെന്ന് കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്. മുനിസിപ്പാലിറ്റി ഉടൻ തന്നെ ഭൂമി കൈവശപ്പെടുത്തുകയും മൂന്ന് മാസത്തിനുള്ളിൽ കംപ്ലയിൻസ് റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. നിയമത്തിന് വിരുദ്ധമായി ലേലം ചെയ്ത തീയതി മുതൽ 20 വർഷത്തിൽ കൂടുതൽ ഭൂമി അനധികൃതമായി കൈവശപ്പെടുത്തിയതിന് നാശനഷ്ടങ്ങൾക്കായി 15,76,150/- രൂപ നഷ്ടപ്പെടും. [ഖണ്ഡിക 27 ഉം 28 ഉം][912–ഡി–ഇ]

രാജേന്ദർ പർഷാദ് & മറ്റുള്ളവർ വി. ഹരിയാന സംസ്ഥാനം & മറ്റുള്ളവർ, ആകാശവാണി1980 പി & എച്ച് 37; സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് പഞ്ചാബ് & മറ്റുള്ളവർ വി. മെഹർ ദിൻ,2022 ജൂൺഎസ്സിസി ഓൺലൈൻ എസ്സി 250; ബച്ചിത്താർ സിംഗ് വി. പഞ്ചാബ് സംസ്ഥാനം,എയർ 1963 എസ്സി 395: [1962]സപ്ലിമെന്റ്. എസ്സിആർ 713; യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ വി. അവതാർ സിംഗ് (1984)3 എസ്. സി. സി 589: [1984]3 എസ്സിആർ 391; സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് ഒറീസ ആൻഡ് അദർസ് വി. മെസ്കോ സ്റ്റീൽസ് ലിമിറ്റഡ് ആൻഡ് അനതർ (2013)4 എസ്. സി. സി 340: [2013]2 എസ് സി ആർ 245; ഹരിയാന നഗരവികസന അതോറിറ്റിയും

2022_16_897_912

മറ്റുള്ളവരും വി. ഓർക്കിഡ് ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ഡെവലപ്പേഴ്സ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് (2017)4 എസ്. സി. സി 243: [2017]1 SCR 847-ലേക്ക് പരാമർശിക്കുന്നു.

കേസ് നിയമ പരാമർശം

[2017]1 എസ്. സി. ആർ 847 ഖണ്ഡിക 11 പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നു

[1962] സപ്ലിമെന്റ്. എസ്സിആർ 713 ഖണ്ഡിക 13 പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നു

[1984]3 എസ്. സി. ആർ 391 ഖണ്ഡിക 14 പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നു

[2013]2 എസ്. സി. ആർ 245 ഖണ്ഡിക 15 പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നു

സിവിൽ അപ്പീൽ അധികാരിത: സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 2022 ലെ 2222

ഹൈക്കോടതിയുടെ 01.05.2018 ലെ വിധിന്യായത്തിൽ നിന്നും ഉത്തരവിൽ നിന്നും R.S.A. 2018 ലെ നമ്പർ 1213.

പർവീൺ കുമാർ അഗർവാൾ, അഭിഷേക് ഗ്രോവർ, സഞ്ജയ് ജെയിൻ, എന്നീ അഭിഭാഷകർ അപേക്ഷകർക്ക് വേണ്ടി.

സഞ്ചാർ ആനന്ദ്, അനന്ത് കുമാർ വാത്സ്യ, ശിവ് കുമാർ, ദേവേന്ദ്ര സിംഗ്, എന്നീ അഭിഭാഷകർ എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി.

ഈ കോടതിയുടെ വിധിന്യായം പ്രസ്താവിച്ചത്

ജസ്റ്റിസ് ഹേമന്ത് ഗുപ്ത

1. മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റി, ബർവാല 1.5.2018 ലെ വിധിന്യായതിനെതിരെ അപ്പീൽ നൽകുന്നു, ഇതിൽ രണ്ടാമത്തെ അപ്പീൽ 55 കനൽ 5 മാർലസ് അളക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ കാര്യത്തിൽ ഒരു വിൽപ്പന കരാർ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള നിർബന്ധിത നിരോധന ഹർജിയിൽ നിന്ന് നിരസിക്കപ്പെടട്ടിരുന്നു.

2. ഹിസാറിലെ സബ് ഡിവിഷണൽ ഓഫീസർ 23.3.1999 ന് നടത്തിയ ലേലത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 25.10.1995 ന് ഭൂമിയുടെ ലേലത്തിന് അനുമതി നൽകിയതിന് ശേഷം എതിർകക്ഷിഭാഗം -പരാതിക്കാരൻ ഏക്കറിന് 2,32,000 രൂപ നിരക്കിൽ ഉടമസ്ഥാവകാശവും

2022_16_897_912

കൈവസാവകാശവും അവകാശപ്പെട്ടു. മൊത്തം വിൽപ്പന പരിഗണന 15,76,150/- രൂപയാണ്. വിൽപ്പന തുക 15,76,150 ആയിരുന്നു അത് മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റിയിൽ നിക്ഷേപിച്ചു. "അതിനാൽ താൻ ഒരു യഥാർത്ഥ വാങ്ങുന്നയാളാണെന്നും വ്യവഹാരത്തിലെ ഭൂമിയുടെ ഉടമയെന്ന നിലയിൽ കൈവശമുണ്ടെന്നും വാദി അവകാശപ്പെട്ടു. മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റിയിൽ ഇതിനകം നിക്ഷേപിച്ച 4,10,000/- രൂപ [1]ക്രമീകരിച്ച ശേഷം ബാക്കി തുക അദ്ദേഹം നിക്ഷേപിച്ചു.

3. സെയിൽ ഡീഡ് നടപ്പിലാക്കുന്നതിനും രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്നതിനുമായി മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റി 1.5.2002 ന് പ്രമേയം പാസാക്കിയതായി പരാതിക്കാരൻ വാദിക്കുന്നു. തീരാധാരം നടപ്പാക്കാത്തതിനാൽ, അന്യായക്കാരൻ 14.8.2006-ലെ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത നോട്ടീസ് നൽകിയതായി ആരോപിക്കപ്പെടുന്നു, ഇത് 13.6.2011 ന് നിർബന്ധിത നിരോധനത്തിനായി സിവിൽ വ്യവഹാരം ഫയൽ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള വ്യവഹാര കാരണം ആയിരുന്നു.

4. ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണറുടെ അനുമതി വാങ്ങിയാണ് സ്വത്ത് ലേലം ചെയ്തതെന്ന് മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റി സമർപ്പിച്ച രേഖാമൂലമുള്ള പ്രസ്താവനയിൽ സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നിരുന്നാലും, അന്യായക്കാരന്റെ കൈവശം നിയമവിരുദ്ധമായ കൈവശമാണെന്ന് പറയപ്പെട്ടു. ക്ഷമതയുള്ള അതോറിറ്റി അതായത്, ഹരിയാന സർക്കാരിന്റെ ശരിയായ അനുമതിയില്ലാതെ മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റിക്ക് തീറാധാരം നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയില്ലെന്ന് വാദിച്ചു.

5. കക്ഷികളുടെ വാദങ്ങൾ കണക്കിലെടുത്ത് രൂപപ്പെടുത്തിയ ഇനിപ്പറയുന്ന വിഷയങ്ങളിൽ കണ്ടെത്തലുകൾ നൽകിയ ശേഷം 9.3.2016 ലെ വിധിന്യായവും ഉത്തരവും വഴി വിചാരണ കോടതി കേസ് വിധിച്ചു:

"1. അഭ്യർത്ഥിച്ചതുപോലെ നിർബന്ധിത നിരോധനത്തിനുള്ള ഉത്തരവിന് വാദിക്ക് അർഹതയുണ്ടോ?

2. ആവശ്യമായ കക്ഷികളുടെ ഉത്തരവാദി ഇല്ലാത്തതിനാൽ കേസ് നിലനിർത്താൻ കഴിയുന്നില്ലേ?

3. അന്യായക്കാരൻ കുറ്റമറ്റയാളായി കോടതിയിൽ വരികയും ഭൌതിക വസ്തുതകൾ അടിച്ചമർത്തുകയും ചെയ്തിട്ടില്ലേ?

4. പ്രസ്തുത കേസ് ഫയൽ ചെയ്യാൻ അന്യായക്കാരന് അവകാശമില്ലേ?

1 ചുരുക്കത്തിൽ മുനിസിപ്പൽകമ്മിറ്റി

2022_16_897_912
5. നീവൃത്തി ".

6. വിചാരണക്കോടതിയുടെ വിധിന്യായത്തിനും ഉത്തരവിനും എതിരെ മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റി ആദ്യ അപ്പീൽ ഫയൽ ചെയ്യുകയും അത് 5.9.2016 ന് തള്ളുകയും ചെയ്തു. രണ്ടാമത്തെ അപ്പീലും 1.5.2018 ലെ അപവദിത വിധിന്യായത്താൽ തള്ളി.

7. ഈ കോടതിയിൽ, അന്യായക്കാരൻ ലേലത്തിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ ലേലം വിളിക്കുന്ന ആളാണെന്ന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ അംഗീകാരം നൽകിയിട്ടില്ലെന്ന് അപ്പീൽവാദിയുടെ അഭിഭാഷകൻ വാദിച്ചു. Ex.P/34 എന്നത് ലേലം ചെയ്യുന്ന വസ്തുവിന്റെ അംഗീകാരം തേടാൻ ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ ഡയറക്ടർ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്ന ഒരു ആശയവിനിമയ ഉപകരണമാണ്. എന്നാൽ, ഒരിക്കൽ അന്യായക്കാരന് അനുകൂലമായി നടത്തിയ ലേലത്തിന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ അനുമതി നൽകിയിരുന്നില്ല. ലേലം സ്ഥിരീകരിക്കുന്നതുവരെ, വാദി ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലേലക്കാരനാണെന്ന വസ്തുത അദ്ദേഹത്തിന് തുല്യവും നിയമപരവുമായ അവകാശം നൽകില്ലെന്ന് വാദിച്ചു. വിൽപ്പനയുടെ സ്ഥിരീകരണത്തിനും ലേലം സ്വീകരിക്കുന്ന കത്ത് നൽകിയതിനും ശേഷം മാത്രമേ അന്യായക്കാരന് നടപ്പാക്കാവുന്ന ഏത് അവകാശവും അവകാശപ്പെടാൻ കഴിയൂ. അതിനാൽ വാദി അനധികൃതവും നിയമവിരുദ്ധവുമായ സ്വത്ത് കൈവശപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന് വാദിച്ചു. പൊതു ലേലത്തിലൂടെ സ്വത്ത് വിൽക്കാനുള്ള അംഗീകാരം തന്നെ ലേലത്തിന്റെ സ്ഥിരീകരണത്തിന് തുല്യമല്ലെന്നും അതിനാൽ, സംസ്ഥാന സർക്കാർ വിൽപ്പനയുടെ സ്ഥിരീകരണത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ, വാദിക്ക് സ്വത്തിന്റെ മേൽ ഒരു അവകാശവും ലഭിക്കില്ലെന്നും വാദിച്ചു. ഹരിയാന മുനിസിപ്പൽ കോമൺ ലാൻഡ്സ് (റെഗുലേഷൻ) ആക്ട്, 1974 ലെ വകുപ്പ് 10 (2) (ഇ), ഹരിയാന മുനിസിപ്പാലിറ്റീസ് മാനേജ്മെന്റ് ഓഫ് മുനിസിപ്പൽ പ്രോപ്പർട്ടീസ് ആൻഡ് സ്റ്റേറ്റ് പ്രോപ്പർട്ടീസ് റൂൾസ്, 19763 ലെ ചട്ടം 2 (4) എന്നിവ ചേർത്തുവായിച്ചുകൊണ്ട്, 1974 ലെ നിയമം **രാജേന്ദർ പർഷാദും വി ഹരിയാന സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും** എന്ന കേസിൽ പഞ്ചാബ് ഹരിയാനയിലെ ഫുൾ ബെഞ്ച് ഭരണഘടനാ വിരുദ്ധമാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, വകുപ്പ് 5 നെ വാദി ഈ കോടതിക്ക് മുമ്പാകെ എതിർ സത്യവാങ്മൂലത്തിൽ ആശ്രയിച്ചിരുന്നുവെന്നും വാദിച്ചു. ഒന്നാം അപ്പലേറ്റ് കോടതിയും രണ്ടാം അപ്പലേറ്റ് കോടതിയും പോലും മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റി സമർപ്പിച്ച അപ്പീലുകൾ തള്ളിക്കൊണ്ട് 1974 ലെ നിയമം പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ട്.

2022_16_897_912

8. 14.3.2022 ന് ഈ കോടതിയിൽ അപ്പീൽ വാദം കേൾക്കാൻ വന്നപ്പോൾ, 1974 ലെ നിയമം നിയമവിരുദ്ധമാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ച രാജേന്ദർ പർഷാദിലെ പഞ്ചാബ്, ഹരിയാന ഹൈക്കോടതിയുടെ ഫുൾ ബെഞ്ച് വിധിന്യായത്തിലേക്ക് [2]അന്യായക്കാരന്റെ അഭിഭാഷകന്റെ ശ്രദ്ധ ആകർഷിക്കപ്പെട്ടു. അതിനാൽ, മേൽപ്പറഞ്ഞ നിയമത്തിന്റെ ബലത്തിൽ ഭൂമി ഷമിലത്ത് ദേയ്ക്ക് വിട്ടുകൊടുക്കുന്നത് അംഗീകരിക്കാനാവില്ല. എന്നിരുന്നാലും, 1974 ലെ നിയമത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിൽ നിക്ഷിപ്തമായ സ്വത്ത് അങ്ങനെയല്ലെന്ന് അന്യായക്കാരന്റെ അഭിഭാഷകൻ സഞ്ചാർ ആനന്ദ് വാദിച്ചു. ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണറുടെ മുൻകൂർ അംഗീകാരത്തിന് ശേഷമാണ് വസ്തു ലേലം ചെയ്തതെന്നും പിന്നീട് Ex.P/34 വഴി വിൽപ്പന സ്ഥിരീകരിച്ചതായും വാദിച്ചു. അതിനാൽ, അന്യായക്കാരനാണ് ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലേലക്കാരനെന്ന് കണ്ടെത്തുകയും വിൽപ്പന ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ സ്ഥിരീകരിക്കുകയും ചെയ്തുകഴിഞ്ഞാൽ, നിർബന്ധിത ഉത്തരവിന് അന്യായക്കാരന് ശരിയായ വിധി നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

9. കക്ഷികളുടെ അഭിഭാഷകനെ കോടതി കേട്ടിട്ടുണ്ട്, മൂന്നു കീഴ്ക്കോടതികൾ പാസാക്കിയ ഉത്തരവ്, ഏറ്റവും കുറഞ്ഞത് പറഞ്ഞാൽ, നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകളുടെയും വസ്തുതാപരമായ നിലപാടിന്റെയും വികലമായ വായനയാണെന്ന് കോടതി കണ്ടെത്തി. പ്രസ്തുത തർക്കം മനസ്സിലാക്കാൻ 1976 ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ നിയമം 2 പരാമർശിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അതിൽ ഇങ്ങനെ എഴുതിയിരിക്കുന്നു:

"2. അന്യവൽക്കരണത്തിനുള്ള നടപടിക്രമം. –(1) സ്ഥിരമായി അല്ലെങ്കിൽ പത്ത് വർഷത്തിൽ കൂടുതൽ കാലത്തേക്ക് ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഏതെങ്കിലും ഭൂമി അല്ലെങ്കിൽ മറ്റ് സ്ഥാവര സ്വത്ത് അന്യവൽക്കരിക്കാൻ മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റി നിർദ്ദേശിക്കുമ്പോൾ, ഉടമസ്ഥനാണ് അതിന്റെ അനുമതിക്കായി ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർക്ക് അപേക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

(2) ഉപ ചട്ടം (1) പ്രകാരമുള്ള ഒരു അപേക്ഷയ്ക്കൊപ്പം ഈ നിയമങ്ങളുമായി ചേർത്തിട്ടുള്ള ഫോം എയിലെ ഒരു പ്രസ്താവനയോടൊപ്പം അന്യവൽക്കരിക്കേണ്ട നിർദ്ദിഷ്ട സ്വത്തിന്റെ ഒരു പദ്ധതിയും ഉണ്ടായിരിക്കണം.

2 ചുരുക്കത്തിൽ "1974 നിയമം"

ചുരുക്കത്തിൽ "1976 ചട്ടങ്ങൾ"

AIR 1980 P&H 37

2022_16_897_912

(3) ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ അപേക്ഷയിൽ ഒരു ഉത്തരവ് രേഖപ്പെടുത്തണം, –

(i) അതിന് അനുമതി നൽകുക (താൻ ഉചിതമെന്ന് കരുതുന്ന അത്തരം വ്യവസ്ഥകൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവയ്ക്ക് വിധേയമായി) അല്ലെങ്കിൽ

(ii) അത് അനുവദിക്കാൻ വിസമ്മതിക്കുക; എന്നാൽ ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ സ്ഥിരീകരിക്കുന്നതുവരെ ലേലത്തിലൂടെ ഒരു വിൽപ്പനയും സാധുതയുള്ളതായിരിക്കില്ല.

(4) ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ ലേലത്തിലൂടെ വിൽപ്പനയ്ക്ക് അനുമതി നൽകുമ്പോൾ, മേൽപ്പറഞ്ഞ ഫോം എ യഥാസമയം ഫോം ബിയിൽ കാണിച്ചിരിക്കുന്ന ലേലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിശദാംശങ്ങൾ സഹിതം അദ്ദേഹത്തിന് വീണ്ടും സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ ഒന്നുകിൽ വിൽപ്പന സ്ഥിരീകരിക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ അത് സ്ഥിരീകരിക്കാൻ വിസമ്മതിക്കുകയോ ചെയ്യും.വിൽപ്പന സ്ഥിരീകരിക്കാൻ ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ വിസമ്മതിച്ചാൽ അത് അസാധുവാകും ".

10. 1976 ലെ ചട്ടങ്ങൾ ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ പൂർത്തിയാക്കേണ്ട രണ്ട് നിയമങ്ങൾ പരിഗണിക്കുന്നു, അതിലൊന്ന് 25.10.1995 ന് അനുവദിച്ച വിൽപ്പന നടത്തുന്നതിനുള്ള അംഗീകാരമാണ്. അതിനാൽ, 1976 ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 2 (3) ലെ ഖണ്ഡം (i) പാലിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്. ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ സ്ഥിരീകരിക്കുന്നതുവരെ ലേലത്തിലൂടെ ഒരു വിൽപ്പനയും സാധുതയുള്ളതല്ലെന്ന് വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന 1976 ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ റൂൾ 2 (3) ലെ ഉപ ചട്ടം (ii) ആണ് മറ്റൊരു പ്രധാന വ്യവസ്ഥ. അന്യായക്കാരൻ 10.1.2007 (എക്സ് പി-34) തീയതിയിലുള്ള ആശയവിനിമയം ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിലേക്കോ പരാതിക്കാരനിലേക്കോ വിൽപ്പന സ്ഥിരീകരിക്കപ്പെട്ടതായി അറിയിക്കുന്ന ആശയവിനിമയമല്ല. വാസ്തവത്തിൽ, ഈ ആശയവിനിമയം അന്യായക്കാരാണ് അതിന്റെ പകർപ്പ് നൽകാത്ത ഒരു വകുപ്പുതലത്തിനിടയിലെ ആശയവിനിമയമാണ്. അതിനാൽ, 10.1.2007 (Ex.P/34) തീയതിയിലെ ആശയവിനിമയത്തിൽ വാദിയെ ആശ്രയിക്കുന്നത് അദ്ദേഹം ഉന്നയിച്ച വാദത്തിന് സഹായകമല്ല, കാരണം ഇത് ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണറിൽ നിന്ന് ഡയറക്ടർ, അർബൻ ലോക്കൽ ബോഡി ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിലേക്കുള്ള ഇന്റർ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റൽ ആശയവിനിമയമാണ്. ആശയവിനിമയം മറ്റ് കാര്യങ്ങൾക്കൊപ്പം ഇനിപ്പറയുന്ന രീതിയിലാണ്:

"3. അതിനാൽ, സബ് ഡിവിഷണൽ ഓഫീസും ഹെഡ് മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റി ബർവാലയും അംഗീകരിച്ച ഈ ഭൂമിയുടെ പരമാവധി ലേലക്കാരന് ഏക്കറിന് 2,32,000 രൂപ (രണ്ട് ലക്ഷം

മുപ്പത്തിരണ്ട് ആയിരം രൂപ) എന്ന നിരക്കിൽ ലേലം വഴി 23.03.1999 ന് നടത്തിയ ഖസ്ര നമ്പർ 517,518 എന്നിവയിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന 54 കനാൽ, 7 മാർല അളക്കുന്ന മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റി ഭൂമി വിൽക്കുന്നത് സ്ഥിരീകരിക്കുന്ന സമയത്ത്, വാങ്ങുന്നയാൾ എം/എസ് ജയ് നാരായൺ & കമ്പനിയുടെ പേരിൽ ഭൂമി തീറാധാരം മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ ബർവാലയ്ക്ക് ലഭിക്കുന്നതിനായി ദയവായി മുൻകാല പ്രാബല്യത്തോടെ അനുമതി നൽകാൻ അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു."

11. അതിനാൽ, ഒരു കരാറും പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നില്ല. **ഹരിയാന നഗരവികസന അതോറിറ്റിയും മറ്റുള്ളവരും v. ഓർക്കിഡ് ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ഡെവലപ്പേഴ്സ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്** എന്ന് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത ഈ കോടതിയുടെ വിധിന്യായത്തെ പരാമർശിക്കാവുന്നതാണ്, അതിൽ ഈ കോടതി താഴെപ്പറയുന്ന രീതിയിൽ വിധിച്ചു:

"13. ഒന്നാമതായി, ലേലം സ്വീകരിക്കുകയും അലോട്ട്മെന്റ് കത്ത് നൽകുകയും ചെയ്യാത്തതിനാൽ കരാർ അവസാനിക്കുന്നില്ലേ എന്ന ചോദ്യം കോടതി പരിശോധിക്കുന്നു, അന്യായക്കാരൻ ആവശ്യപ്പെട്ട പ്രഖ്യാപന നിവൃത്തിക്കും നിർബന്ധിത ഉത്തരവിനും ഈ കേസ് നിലനിൽക്കാമെന്ന് പറയാം. ലേലം നിരസിക്കുന്നത് നിയമവിരുദ്ധമാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കണമെന്ന് അന്യായക്കാരൻ അഭ്യർത്ഥിച്ചു. അതിലൂടെ മാത്രം, ഔപചാരികമായ അലോട്ട്മെന്റ് കത്ത് നൽകുന്നതിന് അനന്തരഫലമായ നിർബന്ധിത ഉത്തരവിന് അന്യായക്കാരന് അർഹതയുണ്ടാകാൻ കഴിയില്ല. ജൂഡീഷ്യൽ പുനഃപരിശോധന നടത്തുമ്പോൾ കോടതിക്ക് ലേലം അംഗീകരിക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. ഈ ലേലം ബന്ധപ്പെട്ട അധികാരികൾ ഒരിക്കലും സ്വീകരിച്ചിരുന്നില്ല. അംഗീകാരം ലഭിച്ചതിന് ശേഷം ലേലം റദ്ദാക്കിയ കേസല്ല ഇത്. അതിനാൽ വാദിയുടെ കേസ് അനുസരിച്ച് അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർക്ക് അധികാരമില്ലെന്നും ലേലം സ്വീകരിക്കാനോ [3]നിരസിക്കാനോ ചീഫ് അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർക്ക് അധികാരമുണ്ടെന്നും കരുതിയാലും ചീഫ് അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർ ഒരു തീരുമാനവും എടുത്തിട്ടില്ല. അതിനാൽ, അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർ ലേലം നിരസിച്ചത് നിയമവിരുദ്ധമാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതിലൂടെ, അലോട്ട്മെന്റ് കത്ത് നൽകുന്നതിൽ അന്യായക്കാരന് അനന്തരഫലമായി നിവൃത്തി ലഭിക്കാൻ അർഹതയില്ല. അതിനാൽ വാദിക്ക് അലോട്ട്മെന്റ് കത്ത് നൽകാത്തതിനാൽ കരാർ അവസാനിച്ചിട്ടില്ലെന്ന വസ്തുത കണക്കിലെടുത്ത് ഫയൽ ചെയ്ത രീതിയിൽ ഹർജി നിലനിൽക്കില്ല, ഇത് സിവിൽ ഹർജി ഫയൽ ചെയ്യുന്നതിന് അനിവാര്യമായിരുന്നു.

3 (2017) 4 SCC 243

2022_16_897_912

14. ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലേലക്കാരന് തനിക്ക് അനുകൂലമായി ലേലം അവസാനിപ്പിക്കാൻ നിക്ഷിപ്ത അവകാശമില്ലെന്നത് സ്ഥിരീകരിക്കപ്പെട്ട നിയമമാണ്. പൊതു വരുമാനത്തിന്റെ താൽപ്പര്യപ്രകാരം ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലേലം സ്വീകരിക്കാനോ നിരസിക്കാനോ ഉള്ള അധികാരം സർക്കാരിനോ അതിന്റെ അധികാരത്തിനോ സാധുവായി നിലനിർത്താൻ കഴിയും. വാദിയുടെ ലേല തുക ഏറ്റവും ഉയർന്നതായതിനാലും ലേല തുകയുടെ 10% നിക്ഷേപിച്ചതിനാലും അന്യായക്കാരന് അനുകൂലമായി ഒരു അവകാശവും നിക്ഷിപ്ത അവകാശവും നേടിയിട്ടില്ലെന്നും കോടതി കരുതുന്നു. 1978 ലെ റെഗുലേഷനുകളുടെ റെഗുലേഷൻ 6 (2) അനുസരിച്ച്, ചീഫ് അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർ ലേലം സ്വീകരിച്ചതിന് അലോട്ട്മെന്റ് കത്ത് നൽകണം, അതിന്റെ 30 ദിവസത്തിനുള്ളിൽ വിജയകരമായ ലേലക്കാരൻ ലേല തുകയുടെ 15% കൂടി നിക്ഷേപിക്കണം. പ്രസ്തുത കേസിൽ ലേലം സ്വീകരിക്കാത്തതിനാൽ റെഗുലേഷൻ 6 (2) അനുസരിച്ച് ഹർജിക്കാരന് ഒരിക്കലും അലോട്ട്മെന്റ് കത്ത് നൽകിയിട്ടില്ല. അതിനാൽ കരാർ അവസാനിച്ചില്ല..."

12.ഭരണഘടന അനുച്ഛേദം 12 ന്റെ അർത്ഥത്തിൽ സംസ്ഥാനമായി കണക്കാക്കാവുന്ന സംസ്ഥാനമോ അധികാരമോ ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലേലം സ്വീകരിക്കാൻ ബാധ്യസ്ഥമല്ലെന്ന് **പഞ്ചാബ് സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും v. മെഹർ ദിൻ** ൽ ഈ കോടതി നിരീക്ഷിച്ചു. ഇത് താഴെപ്പറയുന്ന രീതിയിൽ വിധിച്ചു :

"18. ഈ കോടതി നിരവധി കേസുകളിൽ പൊതു ലേലത്തിൽ ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലേലക്കാരന്റെ അവകാശം പരിശോധിച്ചു, ഭരണഘടന അനുച്ഛേദം 12 ന്റെ അർത്ഥത്തിൽ സംസ്ഥാനമായി കണക്കാക്കാവുന്ന സംസ്ഥാനമോ അധികാരിയോ ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലേലം സ്വീകരിക്കാൻ ബാധ്യസ്ഥരല്ലെന്ന് ആവർത്തിച്ച് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെട്ടു. ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലേലത്തിന്റെയോ ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലേലക്കാരന്റെയോ അംഗീകാരം എല്ലായ്പ്പോഴും പൊതു ലേലം നടത്തുന്നതിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമാണ്, കൂടാതെ ലേലം നടന്ന വ്യത്യസ്ത സാഹചര്യങ്ങളിൽ ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലേലക്കാരന്റെ അവകാശം എല്ലായ്പ്പോഴും പരിശോധിക്കേണ്ടതാണ്. നിലവിലെ കേസിൽ, 1976 ലെ സ്കീം ഓഫ് റൂൾസ്, അധ്യായം III ലെ ചട്ടം 8 (1) (എച്ച്) പ്രകാരം പരിഗണിക്കുന്ന നിയമപരമായ വ്യവസ്ഥകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലും പൊതു ലേലത്തിനായി വിജ്ഞാപനം ചെയ്ത ലേല അറിയിപ്പിന്റെ വ്യവസ്ഥകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലും പോലും എതിർകക്ഷിക്ക് ഒരു അവകാശവും ലഭിച്ചിട്ടില്ല.

13. വകുപ്പുതത്തിനുള്ളിലെ ആശയവിനിമയവും കൂ[4]ടാതെ/അല്ലെങ്കിൽ ഫയലിലെ കുറിപ്പുകളും സംസ്ഥാനത്തിന്റെ തീരുമാനങ്ങളല്ലെന്നും ഈ കോടതി പരിഗണിച്ചിട്ടുണ്ട്. **ബച്ചിത്താർ സിംഗ് v. പഞ്ചാബ് സംസ്ഥാനം** എന്ന പേരിൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട ഒരു വിധിന്യായത്തിൽ, ഫയലിൽ എന്തെങ്കിലും എഴുതുന്നത് ഒരു ഉത്തരവിന് തുല്യമല്ലെന്ന് ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത് താഴെപ്പറയുന്ന രീതിയിൽ വിധിച്ചു:

"10. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ബിസിനസ്സ് സങ്കീർണ്ണമായ ഒന്നാണ്, അത് ധാരാളം ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെയും അധികാരികളുടെയും ഏജൻസി വഴിയാണ് നടത്തേണ്ടത്. അതിനാൽ, രാജ്പ്രമുഖന്റെ പേരിൽ ബന്ധപ്പെട്ട അതോറിറ്റി നടപടിയെടുക്കണമെന്ന് പെപ്സുവിന്റെ രാജ്പ്രമുഖ് രൂപീകരിച്ച റൂൾസ് ഓഫ് ബിസിനസ് ഭരണഘടന ആവശ്യപ്പെടുന്നു. .....വാസ്തവത്തിൽ, ഒരു പ്രത്യേക ഘട്ടത്തിൽ ഒരു പ്രത്യേക വിഷയത്തിൽ ഒരു അഭിപ്രായം പ്രകടിപ്പിച്ച ശേഷം, ഒരു മന്ത്രി അല്ലെങ്കിൽ മന്ത്രിസഭ പൂർണ്ണമായും വ്യത്യസ്തമായ അഭിപ്രായം പ്രകടിപ്പിക്കാൻ സാധ്യതയുണ്ട്, അത് മുൻ അഭിപ്രായത്തിന് തികച്ചും വിരുദ്ധമായിരിക്കും. അവയിൽ ഏതാണ് സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ "ഉത്തരവ്" ആയി കണക്കാക്കുന്നത്? അതിനാൽ, അഭിപ്രായം സർക്കാരിന്റെ തീരുമാനത്തിന് തുല്യമാകണമെങ്കിൽ അത് ബന്ധപ്പെട്ട വ്യക്തിയെ അറിയിക്കണം. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പഞ്ചാബ് സംസ്ഥാനം വി. സോധി സുഖ്ദേവ് സിംഗ് (എഐആർ 1961 എസ്സി 493 പേജ് 512) കേസിൽ ഈ[5] കോടതിയുടെ വിധിന്യായത്തിൽനിന്ന് ഇനിപ്പറയുന്നവ ഉദ്ധരിക്കാം:

XXX XXX XXX

11. അതിനാൽ, പെപ്സു റവന്യൂ മന്ത്രിയുടെ പരാമർശങ്ങളോ ഉത്തരവോ അപ്പീൽവാദിക്ക് പ്രയോജനകരമല്ലെന്ന് കോടതിക്ക് അഭിപ്രായമുണ്ട്.

14. കൂടാതെ, ഈ കോടതി **ഇന്ത്യൻ യൂണിയൻ v. അവ്താർ സിംഗ്** കേസിൽ 1954 ലെ കുടിയൊഴിപ്പിക്കപ്പെട്ടവർ (നഷ്ടപരിഹാരവും പുനരധിവാസവും) നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 33 പ്രകാരം കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ തീരുമാനം കത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലെന്നും അത് കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ തീരുമാനമാണെന്നും അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഇത് താഴെപ്പറയുന്ന രീതിയിൽ നിരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടു:

4 2022 SCC OnLine SC 250
AIR 1963 SC 395
5 (1984) 3 SCC 589
(2013) 4 SCC 340

2022_16_897_912

"19.....അതിനാൽ, സെക്ഷൻ 33 നൽകിയിട്ടുള്ള അധികാരം വിനിയോഗിക്കുന്നതിൽ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ തീരുമാനമായി 1963 മെയ് 31 ലെ ദുബെയുടെ കത്ത് പരിഗണിക്കുന്നതിൽ സുപ്രീം കോടതി പിഴവ് വരുത്തി. വകുപ്പ് 33 പ്രകാരം തീരുമാനമെടുക്കാൻ ഒരു കാരണമോ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന് അധികാരം പ്രയോഗിക്കാൻ ഒരു അവസരമോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല, അതിനാൽ, വകുപ്പ് 33 പ്രകാരം കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ തീരുമാനം കത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന് ഹൈക്കോടതിയോട് യോജിക്കാൻ കഴിയില്ല. ശ്രീ ദുബെയുടെ കത്ത് നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 33 പ്രകാരം കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന്റെ തീരുമാനമല്ലെങ്കിൽ, ആവശ്യമായ അനന്തരഫലമായി, എതിർക്കപ്പെട്ട തീരുമാനം വകുപ്പ് 33 പ്രകാരം പുനരവലോകന അധികാരം പ്രയോഗിച്ച് ആദ്യമായി നൽകിയ ഒന്നായി കണക്കാക്കണം, അതിനാൽ, അത് അധികാരപരിധിയില്ലാത്തതാണെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല.ഈ വിഷയം കണക്കിലെടുത്ത് അപ്പീൽ അനുവദിക്കേണ്ടതുണ്ട് ".

15. **ഒറീസ സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും V.മെസ്കോ സ്റ്റീൽസ് ലിമിറ്റഡും മറ്റൊരാളും** എന്ന പേരിൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട ഒരു വിധിന്യായത്തിൽ, ഒരു അന്തിമ തീരുമാനം എടുത്തിട്ടുണ്ടെന്ന അനുമാനത്തിൽ ഹൈക്കോടതി തുടർനടപടികൾ നടത്തുന്നതിൽ തെറ്റുപറ്റിയതായും സർക്കാർ അന്തിമ തീരുമാനം എടുക്കുന്ന പ്രക്രിയയുടെ ഏറ്റവും മികച്ച ഒരു ചുവടുവെപ്പായ വകുപ്പുതലത്തിനിടയിലെ ആശയവിനിമയമല്ലാതെ അല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ലെന്ന് ഈ കോടതി നിരീക്ഷിച്ചു. ഇത് താഴെപ്പറയുന്ന രീതിയിൽ വിധിച്ചു:

"20. നേരെമറിച്ച്, എതിർഭാഗം കമ്പനിയിൽ നിന്ന് നിർദ്ദിഷ്ട പാട്ട പ്രദേശത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം പുനരാരംഭിക്കാൻ അവകാശപ്പെടാൻ സർക്കാരിനെ പ്രേരിപ്പിച്ച കാരണങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്ന കാരണം കാണിക്കൽ നോട്ടീസ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നത് കാരണം കാണിക്കൽ നോട്ടീസ് നൽകുന്നതിലേക്ക് നയിക്കുന്ന മുഴുവൻ പ്രക്രിയയും താൽക്കാലികമാണെന്നും ഈ വിഷയത്തിൽ ഒരു തലത്തിലും അന്തിമ തീരുമാനമൊന്നും എടുത്തിട്ടില്ലെന്നും വ്യക്തമായി സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഈ പ്രദേശം ഭാഗികമായോ പൂർണ്ണമായോ പുനരാരംഭിക്കാൻ സർക്കാർ താൽക്കാലികമായി തീരുമാനിച്ചതിനുശേഷം മാത്രമേ കാരണം കാണിക്കൽ നോട്ടീസ് പുറപ്പെടുവിക്കാൻ കഴിയൂ. ഈ വിഷയം വിവാദത്തിന് അതീതമാക്കുന്നതിന്, പാട്ടത്തിനെടുത്ത പ്രദേശത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗവും പുനരാരംഭിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച് സംസ്ഥാന സർക്കാർ ഇതുവരെ അന്തിമ തീരുമാനമെടുത്തിട്ടില്ലെന്നും ഇന്നുവരെ നടന്നതെല്ലാം താൽക്കാലികമായി കണക്കാക്കണമെന്നും സംസ്ഥാന സർക്കാരിനുവേണ്ടി ബാറിൽ ലളിത് ഒരു അസന്ദിഗ്ധ പ്രസ്താവന നടത്തി. അത്തരമൊരു സാഹചര്യത്തിൽ, ഒരു അന്തിമ തീരുമാനം എടുത്തിട്ടുണ്ടെന്ന അനുമാനത്തിൽ തുടർനടപടികൾ എടുക്കുന്നതിലും സർക്കാർ

അന്തിമ തീരുമാനം എടുക്കുന്ന പ്രക്രിയയുടെ ഏറ്റവും മികച്ച ഘട്ടമായ ഒരു വകുപ്പുതലത്തിനിടയിലെ ആശയവിനിമയം മാത്രമായതിനെ റദ്ദാക്കുന്നതിലും ഹൈക്കോടതിക്ക് തെറ്റുപറ്റി. ആ കാഴ്ചപ്പാടിൽ റിട്ട് ഹർജി അയോഗ്യമാണ് കൂടാതെ അങ്ങനെ തന്നെ തീർപ്പാക്കേണ്ടതുമായിരുന്നു. ഒന്നാം നമ്പർ ചോദ്യത്തിനുള്ള കോടതിയുടെ ഉത്തരം അതനുസരിച്ച് അനുകൂലമാണ് ".

16. ഉത്തരാഞ്ചൽ സംസ്ഥാനം വി. സുനിൽ കുമാർ വൈഷ് എന്ന പേരിൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട ഒരു വിധിയിൽ, ഫയലിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ഒരു കുറിപ്പ് ലളിതമായ ഒരു കുറിപ്പ് മാത്രമാണെന്നും അതിൽ കൂടുതലൊന്നുമില്ലെന്നും [6]ഈ കോടതി നിരീക്ഷിച്ചു. അത് പ്രത്യേക വ്യക്തിയുടെ അഭിപ്രായപ്രകടനത്തെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു. അത്തരം രേഖപ്പെടുത്തലുകൾ സർക്കാരിന്റെ തീരുമാനമായി കണക്കാക്കാം. ഇത് താഴെപ്പറയുന്ന രീതിയിൽ വിധിച്ചു :

"24. ഫയലിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ഒരു കുറിപ്പ് ലളിതമായ ഒരു കുറിപ്പാണ്, അതിൽ കൂടുതലൊന്നുമില്ല. അത് പ്രത്യേക വ്യക്തിയുടെ അഭിപ്രായപ്രകടനത്തെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു. ഒരു രീതിയിലും അത്തരം കുറിപ്പുകൾ സർക്കാരിൻറെ തീരുമാനമായി കണക്കാക്കാൻ കഴിയില്ല. ക്ഷമതയുള്ള അതോറിറ്റി പരിഗണനയിലുള്ള വിഷയത്തിന്റെ യോഗ്യതകളെക്കുറിച്ച് ഫയലിൽ അഭിപ്രായം രേഖപ്പെടുത്തിയാലും, അനുച്ഛേദം 77 (1), (2) അല്ലെങ്കിൽ അനുച്ഛേദം 166 (1), (2) എന്നിവയ്ക്ക് അനുസൃതമായി ഒരു ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ച് അത് കൃത്യതവരുത്തുകയും പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തില്ലെങ്കിൽ അതിനെ സർക്കാരിന്റെ തീരുമാനമായി വിളിക്കാൻ കഴിയില്ല. രാഷ്ട്രപതിയുടെയോ ഗവർണറുടെയോ പേരിൽ പ്രസ്താവിക്കുകയും അനുച്ഛേദം 77 (2) അല്ലെങ്കിൽ അനുച്ഛേദം 166 (2) ൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന രീതിയിൽ ആധികാരികമാക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ മാത്രമേ ഫയലിലോ തീരുമാനത്തിലോ ഉള്ള നോട്ടിംഗ് കക്ഷികളുടെ അവകാശത്തെ ബാധിക്കുന്ന ഒരു ഉത്തരവായി പരിണമിക്കൂ. ഫയലിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ഒരു കുറിപ്പോ തീരുമാനമോ പോലും എല്ലായ്പ്പോഴും അവലോകനം ചെയ്യാനോ പിൻവലിക്കാനോ പുനഃപരിശോധിക്കാനോ അസാധുവാക്കാനോ കഴിയും, കൂടാതെ ജൂഡീഷ്യൽ പുനഃപരിശോധനയുടെ അധികാരം വിനിയോഗിക്കുന്നതിനായി മുമ്പത്തെ കുറിപ്പോ തീരുമാനമോ കോടതിക്ക് നടപടിക്കെടുക്കാൻ കഴിയില്ല. സോധി സുഖ്ദേവ് സിംഗ് എ ഐ ആർ 1961 എസ് സി 493, ബച്ചിത്താർ സിംഗ് വി പഞ്ചാബ് സംസ്ഥാനം എ ഐ ആർ 1963 എസ് സി 395, ബീഹാർ സംസ്ഥാനം വി കൃപാലു ശങ്കർ (1987) 3 എസ് സി സി 34, രാജസ്ഥാൻ ഹൌസിംഗ് ബോർഡ് വി ശ്രീ കിഷൻ (1993) 2

6 (2011) 8 SCC 670

2022_16_897_912

എസ് സി സി 84, സേത്തി ഓട്ടോ സർവീസ് സ്റ്റേഷൻ വി ഡി ഡി എ (2009) 1 എസ് സി സി 180, ശാന്തി സ്പോർട്സ് ക്ലബ് വി യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ (2009) 15 എസ് സി സി 705 എന്നിവ കാണുക.

17. അതിനാൽ, ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ അംഗീകാരം തേടുന്ന കത്ത് അദ്ദേഹം നൽകിയ അംഗീകാരമല്ല, അത് കോടതിയിൽ വാദിക്ക് നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയും.

18. പൊതു ലേലത്തിൽ പങ്കെടുത്തു എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രം അത്തരമൊരു വിധി ആവശ്യപ്പെടാൻ അന്യായക്കാരന് നിക്ഷിപ്ത അവകാശമില്ലാത്തതിനാൽ കേസ് നിലനിൽക്കില്ല. രണ്ടാമതായി, ലേലത്തിൻറെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അന്യായക്കാരന് എന്തെങ്കിലും അവകാശമുണ്ടെങ്കിൽപ്പോലും, കരാർ എന്ന് വിളിക്കപ്പെടുന്ന നിർദ്ദിഷ്ട പ്രകടനത്തിനായി അദ്ദേഹത്തിന് കേസ് ഫയൽ ചെയ്യാൻ കഴിയും. ഓർക്കിഡിൽ, അന്യായക്കാരൻ പ്രഖ്യാപന ഉത്തരവും തുടർന്നുള്ള നിർബന്ധിത ഉത്തരവും ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നു. ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലേലം സമർപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ ഒരു കരാറും നിലവിൽ വരാത്തതിനാൽ അത്തരം കേസ് നിലനിർത്താൻ കഴിയില്ലെന്ന് ഈ കോടതി വിലയിരുത്തി. ഈ സാഹചര്യങ്ങളിൽ, നിർബന്ധിത ഉത്തരവിനുള്ള കേസ് നിലനിർത്താൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല.

19. അന്യായക്കാരൻ 14.9.2006 ന് നോട്ടീസ് നൽകിയെങ്കിലും 1999-ൽ നടത്തിയ ലേലവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 2011-ലാണ് കേസ് ഫയൽ ചെയ്തത്. നിർബന്ധിത നിരോധനത്തിനുള്ള കേസ് 13.6.2011, അതായത് 23.3.1999 ന് ലേലം നടത്തി 12 വർഷത്തിലേറെ കഴിഞ്ഞ് ഫയൽ ചെയ്തു. അതിനാൽ, 1963 ലെ കാലഹരണ നിയമത്തിലെ അനുച്ഛേദം 54 അനുസരിച്ച് ലേലം നടത്തി മൂന്ന് വർഷത്തിനുള്ളിൽ അത്തരം കേസ് ഫയൽ ചെയ്യാൻ കഴിയുമെന്നതിനാൽ നിർദ്ദിഷ്ട പ്രകടനത്തിനുള്ള കേസ് പോലും പരിമിതപ്പെടുത്തി. നിരോധനാജ്ഞയ്ക്കുള്ള കേസ് പരിമിത കാലയളവിനപ്പുറം ഫയൽ ചെയ്യുകയും ശരിയായി രൂപീകരിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്തു. നിയമപരമായി പരിശോധിക്കുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിച്ച അത്തരം വശം കോടതികൾ പരിശോധിച്ചിട്ടില്ല.

20. സ്വത്ത് മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റിക്ക് വിട്ടുകൊടുക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചും സ്വത്ത് എങ്ങനെ ഉപയോഗിക്കാമെന്നതിനെ സംബന്ധിച്ചും 1973 ലെ നിയമത്തിലെ 61-ാം വകുപ്പ് കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു. 61-ാം വകുപ്പും 62-ാം വകുപ്പും ഇങ്ങനെ വായിക്കുന്നു:

2022_16_897_912

"61. സമിതിയിൽ നിക്ഷിപ്തമായ സ്വത്ത്–(1) ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക സംവരണത്തിനോ അല്ലെങ്കിൽ സംസ്ഥാന സർക്കാർ ചുമത്തിയ ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക വ്യവസ്ഥകൾക്കോ വിധേയമായി, ഇനിമുതൽ ഈ വിഭാഗത്തിൽ വ്യക്തമാക്കിയതും മുനിസിപ്പാലിറ്റിക്കുള്ളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതുമായ എല്ലാ സ്വത്തുക്കളും കമ്മിറ്റിയുടെ നിയന്ത്രണത്തിലായിരിക്കും, കൂടാതെ കമ്മിറ്റിയിൽ ഇതിനകം നിക്ഷിപ്തമായതോ ഇനിമുതൽ നിക്ഷിപ്തമാക്കുന്നതോ ആയ മറ്റെല്ലാ സ്വത്തുക്കളും ഈ നിയമത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി കൈവശം വയ്ക്കുകയും പ്രയോഗിക്കുകയും ചെയ്യും, അതായത്,–

(എ) മുനിസിപ്പൽ ഫണ്ടിൽ നിന്ന് നിർമ്മിച്ചതോ പരിപാലിക്കപ്പെടുന്നതോ ആയ എല്ലാ പൊതു ടൌൺ മതിലുകൾ, ഗേറ്റുകൾ, മാർക്കറ്റുകൾ, സ്റ്റാളുകൾ, അറവുശാലകൾ, വളം രാത്രി– മണ്ണ് ഡിപ്പോകൾ, പൊതു കെട്ടിടങ്ങൾ;

(ബി) പൊതു ആവശ്യങ്ങൾക്കായി വെള്ളം വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനും സംഭരിക്കുന്നതിനും വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനുമുള്ള എല്ലാ പൊതു അരുവികൾ, നീരുറവകൾ, കൂടാതെ എല്ലാ പാലങ്ങൾ, കെട്ടിടങ്ങൾ, എഞ്ചിനുകൾ, വസ്തുക്കൾ, അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതോ അതുമായി അനുലഗ്നമായതോ ആയ വസ്തുക്കൾ, കൂടാതെ ഏതെങ്കിലും പൊതു ടാങ്കിലേക്കോ കിണറിലേക്കോ ബന്ധമുള്ള സ്വകാര്യ സ്വത്തല്ലാത്ത അടുത്തുള്ള ഏതെങ്കിലും ഭൂമി;

(സി) എല്ലാ പൊതു അഴുക്കുചാലുകളും ഏതെങ്കിലും പൊതു തെരുവിലൂടെയോ കീഴിലോ അല്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും പൊതു തെരുവിനടുത്തോ കമ്മിറ്റി നിർമ്മിച്ചതോ ആയ എല്ലാ അഴുക്കുചാലുകൾ, കലുങ്കുകൾ, ജലസ്രോതസ്സുകൾ എന്നിവയും അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും സാമഗ്രികളും വസ്തുക്കളും;

(ഡി) തെരുവുകളിൽ നിന്നോ വീടുകളിൽ നിന്നോ അഴുക്കുചാലുകളിൽ നിന്നോ മറ്റിടങ്ങളിൽ നിന്നോ കമ്മിറ്റി ശേഖരിച്ചതോ 152–ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം കമ്മിറ്റി നിശ്ചയിച്ച സ്ഥലങ്ങളിൽ നിക്ഷേപിച്ചതോ ആയ എല്ലാ പൊടികൾ, അഴുക്ക്, ചാണകം, ചാരം, മാലിന്യങ്ങൾ, മൃഗ പദാർത്ഥങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ മൃഗങ്ങളുടെ മൃതദേഹങ്ങൾ;

(ഇ) എല്ലാ പൊതു വിളക്കുകൾ, വിളക്ക് പോസ്റ്റുകൾ, അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതോ അനുലഗ്നമായതോ ആയ ഉപകരണങ്ങൾ;

2022_16_897_912

(എഫ്) സംസ്ഥാന സർക്കാർ കമ്മറ്റിക്ക് കൈമാറിയതോ അല്ലെങ്കിൽ പ്രാദേശിക പൊതു ആവശ്യങ്ങൾക്കായി സമ്മാനമായി, വാങ്ങിക്കൊണ്ട് അല്ലെങ്കിൽ മറ്റെന്തെങ്കിലും വഴി ഏറ്റെടുത്തതോ ആയ എല്ലാ ഭൂമിയും മറ്റ് സ്വത്തുക്കളും;

(ജി) സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഭൂമിയല്ലാത്ത എല്ലാ പൊതു തെരുവുകളും, നടപ്പാതകൾ, കല്ലുകൾ, മറ്റ് വസ്തുക്കൾ, കൂടാതെ അത്തരം തെരുവുകളിൽ വളരുന്ന മരങ്ങൾ, നിർമ്മാണങ്ങൾ, വസ്തുക്കൾ, ഉപകരണങ്ങൾ, അവയ്ക്ക് നൽകിയിട്ടുള്ള വസ്തുക്കൾ എന്നിവയും;

(എച്ച്) ഷംലത് ദെഹ്.

(2) ഏതെങ്കിലും സ്ഥാവര സ്വത്ത് പൊതു ആവശ്യങ്ങൾക്കായി സംസ്ഥാന സർക്കാർ ഒരു കമ്മിറ്റിക്ക് വിൽക്കുന്നതിലൂടെയല്ലാതെ മറ്റുവിധത്തിൽ കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്നുവെങ്കിൽ, അതിന് വിപരീതമായി പ്രത്യേകം വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ, സ്വത്ത് സംസ്ഥാന സർക്കാർ പുനരാരംഭിച്ചതാണെങ്കിൽ, അതിനായി നൽകേണ്ട നഷ്ടപരിഹാരം 1894 ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിൽ വിപരീതമായി എന്ത് തന്നെ അടങ്ങിയിരുന്നാലും, ഒരു സാഹചര്യത്തിലും, സ്ഥലംമാറ്റത്തിനായി സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് നൽകിയ തുക, എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടെങ്കിൽ, ചെലവിനും ഇപ്പോഴത്തെ മൂല്യത്തിനുമൊപ്പം, കമ്മിറ്റി നിർമ്മിച്ച ഏതെങ്കിലും കെട്ടിടങ്ങൾക്കോ അല്ലെങ്കിൽ ഭൂമിയിൽ നടപ്പിലാക്കിയ മറ്റ് പ്രവൃത്തികൾക്കോ ഏതാണോ കുറവ് എന്നത് കവിയാൻ പാടില്ല.

62 മുനിസിപ്പൽ സ്വത്തിന്റെ സാധനങ്ങളും ഭൂപടവും. –(1) സമിതി ഉടമസ്ഥതയിലുള്ളതോ അതിൽ നിക്ഷിപ്തമായതോ സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റിന്റെ ട്രസ്റ്റിൽ കൈവശമുള്ളതോ ആയ എല്ലാ സ്ഥാവര സ്വത്തുക്കളുടെയും ഒരു സാധനസാമഗ്രിയും ഭൂപടവും സമിതി പരിപാലിക്കേണ്ടതാണ്.

(2) അത്തരം സാധനങ്ങളുടെയും ഭൂപടങ്ങളുടെയും പകർപ്പുകൾ ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണറുടെയും സംസ്ഥാന സർക്കാർ നിർദ്ദേശിക്കുന്ന മറ്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെയും അധികാരികളുടെയും ഓഫീസിൽ നിക്ഷേപിക്കുകയും അതിൽ വരുത്തിയ എല്ലാ മാറ്റങ്ങളും ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണറെയോ മറ്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥരെയോ അധികാരികളെയോ അറിയിക്കുകയും വേണം.

21. 1973 ലെ നിയമത്തിലെ ഖണ്ഡം 61 (1) (എച്ച്) ഈ കോടതിയിലെ മറ്റൊരു അപ്പീലിൽ ചോദ്യം ചെയ്യാവുന്ന വിഷയമാണ്, അതേസമയം ഖണ്ഡം (എഫ്) ഒഴികെയുള്ള ഖണ്ഡം (എ)

മുതൽ (ജി) വരെ പബ്ലിക് യൂട്ടിലിറ്റി സേവനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു."സംസ്ഥാന സർക്കാർ കമ്മിറ്റിക്ക് കൈമാറിയതോ അല്ലെങ്കിൽ സമ്മാനമായോ, വാങ്ങിയതിലൂടെയോ അല്ലെങ്കിൽ മറ്റുവിധത്തിൽ ഏറ്റെടുത്തതോ ആയ ഭൂമി അല്ലെങ്കിൽ മറ്റ് സ്വത്ത് പ്രാദേശിക പൊതു ആവശ്യങ്ങൾക്ക് മാത്രമേ ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയൂ" എന്ന് ഖണ്ഡം (എഫ്) കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു.

22. 1973 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 62 അനുസരിച്ച്, കമ്മിറ്റി ഉടമസ്ഥതയിലുള്ളതോ അതിൽ നിക്ഷിപ്തമായതോ സംസ്ഥാന സർക്കാരിനായി ട്രസ്റ്റ് കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്നതോ ആയ എല്ലാ സ്ഥാവര വസ്തുക്കളുടെയും പട്ടികയും ഭൂപടവും മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റി പരിപാലിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇത് മുനിസിപ്പാലിറ്റിയുടെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ളതും നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 61 പ്രകാരം മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിൽ നിക്ഷിപ്തമല്ലാത്തതുമായ ഭൂമിയാണോ എന്നതിന് ഭൂമിയുടെ പ്രകൃതം അറിയാതിരുന്നാൽ, കോടതികൾക്ക് ഒരു നിർദ്ദേശവും നൽകാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. അത്തരം ഭൂമി മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റിയിൽ നിക്ഷിപ്തമായിരുന്നോ എന്ന് രേഖയിൽ വരുകയോ മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റിയുടെ സ്വത്തുക്കളുടെ ഇൻവെന്ററികളുടെ പട്ടികയിൽ ഇത് പരാമർശിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടോ ഇല്ല. പൊതു സ്വത്തിന്റെ സൂക്ഷിപ്പുകാരൻ എന്ന നിലയിൽ മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റി തങ്ങളുടെ സ്വത്ത് സംരക്ഷിക്കുന്നതിൽ വിട്ടുവീഴ്ച ചെയ്തതായി കോടതി കണ്ടെത്തുന്നു.

23. പന്ത്രണ്ടാം അധ്യായത്തിൽ (നിയന്ത്രണം) വരുന്ന 1973 ലെ നിയമത്തിലെ 245–ാം വകുപ്പ് ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർക്കോ അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ റാങ്കിൽ താഴെയല്ലാത്ത മറ്റേതെങ്കിലും ഉദ്യോഗസ്ഥനോ അതിൽ ഏൽപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ചുമതലകൾ നിർവഹിക്കാൻ ഒരു പൊതു അല്ലെങ്കിൽ പ്രത്യേക ഉത്തരവ് വഴി അധികാരം നൽകുന്നു. വകുപ്പ് 246 പ്രകാരം കമ്മിറ്റിയുടെ ഏതെങ്കിലും പ്രമേയമോ ഉത്തരവോ താൽക്കാലികമായി നിർത്തിവയ്ക്കാൻ ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർക്ക് അധികാരമുണ്ട്. 1973 ലെ നിയമത്തിലെ 246, 247, 248 വകുപ്പുകൾ പ്രകാരം ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ കൈക്കൊള്ളുന്ന ഏത് നടപടിയും കമ്മീഷണർക്ക് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യണം.

24. 1973 ലെ നിയമത്തിലെ 250–ാം വകുപ്പ് ഈ നിയമത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനായി നിർദ്ദേശങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കാൻ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് അധികാരം നൽകുന്നു. മേൽപ്പറഞ്ഞ വ്യവസ്ഥ ഇപ്രകാരമാണ്ഃ

2022_16_897_912

"250. നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകാനുള്ള സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റിന്റെ അധികാരം. -ഈ നിയമത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനായി സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് ഏതെങ്കിലും കമ്മിറ്റിക്ക് നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകാം, പ്രത്യേകിച്ചും -

(എ) ഒരു മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിലെ ഏതെങ്കിലും ഭൂമി ഉപയോഗപ്പെടുത്താവുന്ന വിവിധ ഉപയോഗങ്ങൾ;

(ബി) കടങ്ങൾ തിരിച്ചടയ്ക്കുകയും ബാധ്യതകൾ നിർവഹിക്കുകയും ചെയ്യുക;

(സി) നികുതി പിരിവ്;

(ഡി) നിയമങ്ങളും ഉപനിയമകളും പാലിക്കുക;

(ഇ) പൊതു സുരക്ഷ, ആരോഗ്യം, സൌകര്യം, ക്ഷേമം എന്നിവ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള വികസന നടപടികളും നടപടികളും സ്വീകരിക്കുക;

(എഫ്) ശുചിത്വവും വൃത്തിയും;

(ജി) അഗ്നിശമന സേനയുടെ സ്ഥാപനവും പരിപാലനവും.

25. സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് നൽകിയിട്ടുള്ള അധികാരങ്ങൾക്കനുസൃതമായി, 12.9.1994 ന് ഹരിയാന തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ ഡയറക്ടറെ പ്രതിനിധീകരിച്ച് സർക്കാരിന്റെ മുൻകൂർ അനുമതിയില്ലാതെ ഒരു മുനിസിപ്പൽ സ്വത്തും വിൽക്കില്ലെന്ന് ഹരിയാന സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർമാർക്കും സന്ദേശം നൽകി. 1872 ലെ ഇന്ത്യൻ തെളിവ് നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം അത്തരം ആശയവിനിമയം തെളിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല എന്ന കാരണത്താൽ വിചാരണ കോടതി അത്തരം ആശയവിനിമയം തള്ളിക്കളഞ്ഞു. ഫയൽ ചെയ്ത സിവിൽ സ്യൂട്ടിൽ സംസ്ഥാനത്തെയോ ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണറെയോ കക്ഷിയായി ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലെന്ന് പറയാം. വാസ്തവത്തിൽ, സംസ്ഥാനത്തെ ഒരു കക്ഷിയായി ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലെന്നായിരുന്നു എതിർപ്പ് ഉയർന്നത്. ഡിഡബ്ല്യു-1 സെക്രട്ടറി ശ്രീ മഹാവീർ സിംഗിനെയും ഡിഡബ്ല്യു-2 ബിൽഡിംഗ് ഇൻസ്പെക്ടർ ശ്രീ സന്ദീപ് കുമാറിനെയും കമ്മിറ്റി വിസ്തരിച്ചപ്പോൾ മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റിയാണ് അത്തരം ആശയവിനിമയം നടത്തിയത്. 1872 ലെ ഇന്ത്യൻ തെളിവ് നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 114 പ്രകാരം ഔദ്യോഗിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ ക്രമമായി നടത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന് കൃത്യതയുടെ അനുമാനം വഹിക്കുന്ന ഔദ്യോഗിക ശ്രോതസ്സിൽ നിന്നാണ് അത്തരം ആശയവിനിമയം

2022_16_897_912

രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്. മുനിസിപ്പൽ കമ്മിറ്റിയിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥർ ഔദ്യോഗിക രേഖകളിൽ നിന്ന് ഹാജരാക്കിയതിനാൽ സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥരെ വിളിച്ചുവരുത്തി യഥാർത്ഥ രേഖ തെളിയിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലായിരുന്നു.

26. അതിനാൽ, സംസ്ഥാന സർക്കാർ പുറപ്പെടുവിച്ച നിർദ്ദേശം 1973 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 250 പ്രകാരമുള്ളതിനാൽ, ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ അംഗീകാരം തേടാൻ ബാധ്യസ്ഥനായിരുന്നു. 10.1.2007 ന് ഇതുസംബന്ധിച്ച ഒരു ആശയവിനിമയം നടത്തിയപ്പോൾ ഡെപ്യൂട്ടി കമ്മീഷണർ സംസ്ഥാന സർക്കാരിൽ നിന്ന് അനുമതി തേടിയിട്ടുണ്ടെന്ന വസ്തുതയിൽ നിന്ന് അത്തരം നിർദ്ദേശങ്ങളുടെ നിർബന്ധിത സ്വഭാവം വ്യക്തമാണ്.

27. മേൽപ്പറഞ്ഞവ കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, കലഹരണ പരിധിക്കപ്പുറം മാത്രമല്ല, നിയമത്തിനും അതിന് കീഴിൽ രൂപീകരിച്ച ചട്ടങ്ങൾക്കും വിരുദ്ധമായി നിർബന്ധിത ഉത്തരവിന് വാദിക്ക് ഉത്തരവ് നൽകിയിട്ടുണ്ടെന്ന് കോടതി കണ്ടെത്തുന്നു.

28. തത്ഫലമായി, അപ്പീൽ അനുവദിക്കുന്നു. കീഴ്ക്കോടതികൾ പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായവും ഉത്തരവും തള്ളിക്കളയുന്നു. അന്യായക്കാരൻ കൈവശം വെച്ചിരിക്കുന്നത് നിയമവിരുദ്ധവും നിയമപരമായ അധികാരമില്ലാത്തതുമാണെന്ന് കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്. മുനിസിപ്പാലിറ്റി ഉടൻ തന്നെ ഭൂമി കൈവശപ്പെടുത്തുകയും മൂന്ന് മാസത്തിനുള്ളിൽ കംപ്ലയിൻസ് റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. 15,76,150/- രൂപ, നിയമത്തിന് വിരുദ്ധമായി ലേലം ചെയ്ത തീയതി മുതൽ 20 വർഷത്തിൽ കൂടുതൽ ഭൂമി അനധികൃതമായി കൈവശപ്പെടുത്തിയതിന് നാശനഷ്ടങ്ങൾക്കായി നഷ്ടപ്പെടും.

അപ്പീൽ അനുവദിച്ചു.

നിതിൻ ജെയിൻ അമേരിന്ദ്ര കുമാർ